

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

กรีน (Green, 1996, p. 112) กล่าวว่า “คุณภาพ” เป็นคำที่มีความหมายที่เต็มไปด้วยคุณค่า เพราะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งใด ๆ ที่ดีและมีคุณค่าเสมอ และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาไว้ 4 แนวคิด คือ 1) แนวคิดที่เกี่ยวกับความรู้สึกของคนที่มีต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เป็นพิเศษว่า เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานสูง ผลิตได้ตามจำนวน เสียค่าใช้จ่ายต่ำ และสามารถนำไปใช้เมื่อขาดแคลนทรัพยากร จึงทำให้มีคุณค่าและความสำคัญสูง 2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความตรงตามคุณสมบัติที่กำหนดและได้มาตรฐาน 3) แนวคิดที่เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพ คือ มีความเหมาะสมที่จะใช้ และ 4) แนวคิดที่เกี่ยวกับความตรงตามความต้องการของลูกค้า นั่นคือนักศึกษา หรือผู้รับบริการ

แอสติน (Astin, 1993, pp. 112) กล่าวว่า คุณภาพเป็นสิ่งที่หลายมิติ และให้ข้อเสนอแนะว่า คุณภาพสถาบันถูกพิจารณาที่ผลการพัฒนาสติปัญญา นักศึกษาจากระดับอะไรก็ได้ เมื่อแรกเข้าร่วมถึงการพัฒนาทางด้านสังคม อาชีพ ภายนอก และด้านจิตใจ โดยคุณภาพของสถานศึกษาที่มีทรัพยากรเพียงพอ หรือเหมาะสมจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากหน้าที่ของสถาบัน โดยเสนอเกณฑ์เกี่ยวกับความมีคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) เกณฑ์ปัจจัยนำเข้า (Input Criteria) หมายถึง ทรัพยากรของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่เดิม และเพิ่มขึ้น ลักษณะที่นักศึกษาเข้าไปเรียนในสถาบัน อาจารย์ประจำ ขนาดห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ และงบประมาณ 2) เกณฑ์ปัจจัยนำออก (Output Criteria) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเป็นปกติและเพิ่มมากขึ้นของสถาบัน รวมถึงนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา การประสบความสำเร็จของศิษย์เก่า

ผลงานวิจัยสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการและการให้บริการชุมชน 3) เกณฑ์เกี่ยวกับคุณค่าเพิ่ม (Value – Added Criteria) มีความแตกต่างกันในตัวนักศึกษา ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงสิ้นสุดการศึกษา กล่าวคือ คุณภาพสถาบันถูกพิจารณาที่ผลการพัฒนาสติปัญญา นักศึกษาจากระดับอะไรก็ได้เมื่อแรกเข้า รวมถึง การพัฒนาทางด้านสังคม ด้านอาชีพ ด้านกายภาพ และด้านจิตใจ 4) เกณฑ์กระบวนการ (Process – Oriented Criteria) ไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการผลิต (กระบวนการสอน) เท่านั้น แต่รวมถึงเรื่องของการตัดสินใจ การวางแผน กระบวนการแก้ปัญหาภายในสถาบันด้วย แนวคิดนี้ เสนอว่า กระบวนการทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะเป็นเรื่องของการวางแผนเพื่อ การตัดสินใจที่จะทำให้เกิดคุณภาพแก่สถาบันมากที่สุด

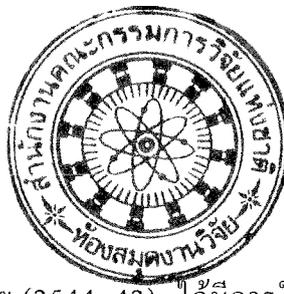
อุทุมพร จามรมาน (2551) ได้รวบรวมความหมายของคุณภาพ ไว้ดังนี้ คุณภาพเป็น คำนามธรรมที่ต้องใช้การแปลงเป็นรูปธรรมที่สามารถวัดได้ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรให้คำจำกัด ความเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ “ผลผลิต” ทางการศึกษาของตน ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” หมายถึง 1) ผลการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด และเป็นผลให้การจัดการศึกษา บรรลุยังเป้าหมายที่สำคัญ 2) การมีมาตรฐานความเป็นเลิศ โดยที่กำหนดมาตรฐานไว้ตายตัว 3) ผลที่ได้รับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 4) ผลการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า 5) ผลการส่งเสริม/พัฒนา ให้ดียิ่งขึ้น 6) ผลการดำเนินงานที่ถูกต้อง เหมาะสม (Result of Doing the Right Thing, Right) 7) ผลการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นเป็นระยะ ๆ ไม่มีจุดสิ้นสุด

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) หมายถึง ผลการบริหารจัดการของสถานศึกษา ที่เอื้อให้เกิดระบบกลไก การดำเนินงาน เพื่อให้ผลผลิตทั้ง 4 ด้าน คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งการบริหารจัดการ นี้รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การบริหารกลุ่มบุคคล ตลอดจนด้านการเงินงบประมาณ

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา นักวิชาการหลายท่าน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ไคเซอร์ (Cyert, 2002, p. 60) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ คือ แผนงานและปฏิบัติการ ทั้งหลายที่เป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการศึกษาระดับรองจะสนองต่อคุณภาพที่กำหนด

สตีปป์ (Stebbing, 1993, p. 54) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ เป็นปรัชญาของสภาวะ บุรณาการสมบูรณ์ของกิจการงาน เพื่อให้บรรลุผลที่ประสงค์ กล่าวคือ การประกันคุณภาพ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิดและการให้รายละเอียด หรือคำแนะนำ ต้องกระทำก่อนลงมือใด ๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ทบวงมหาวิทยาลัย (2544, 42) ได้มีการให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามคู่มือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับอุดมศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติการใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ไว้วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะ ที่ประสงค์ และการประกันคุณภาพจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อได้มีการประเมินผลการดำเนินการของระบบการผลิตบัณฑิต และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้มีการทบทวนติดตามกระบวนการผลิตได้โดยใกล้ชิด

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพ โดยมีระบบควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผลคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยและองค์กรภายนอก มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

2. ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าว คือ

1. คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศ มีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว
2. ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษาทั้งในประเด็นการบริการการศึกษา ข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา
3. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน
4. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่.....19 ส.ค. 2555
เลขทะเบียน.....243389
เลขเรียกหนังสือ.....

5. สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล

6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7. คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้อาศัยเป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้วยความจำเป็นดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับต้นสังกัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม ตามระบบคุณภาพและกลไกที่สถาบันนั้น ๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกองค์ประกอบคุณภาพว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน

2. เพื่อให้ภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) เป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของตนเองและเป็นสากล

3. เพื่อให้ภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของสถาบันอย่างต่อเนื่อง

4. เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด

5. เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

3. นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นสมควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยทั่วไปเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนระดับสูงของประเทศที่กำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งเป็นการสนองตอบนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการด้านคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและมีกลไกที่เหมาะสม ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทบวงมหาวิทยาลัยจะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นหลักการของการให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบการควบคุมคุณภาพทางวิชาการ และปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของควมมีเสถียรภาพทางวิชาการ และอิสรภาพในการดำเนินงานที่ยังคง เอื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอก อันนำมาซึ่งควมมีมาตรฐานทางการศึกษาในระดับที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ทั้งนี้ โดยจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นเพื่อกำกับดูแล และบริหารงานด้านมาตรฐานการศึกษาตลอดจนการให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา

2. ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้มีการสร้างกลไกการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรมขึ้น ทั้งนี้แต่ละสถาบันอาจจัดให้มีระบบการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการขึ้นเป็นการภายในได้ตามความเหมาะสม

3. ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบและวิธีการในการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยแต่ละสถาบันอาจนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพการของแต่ละสถาบันได้ตามความจำเป็น

4. เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบัน ได้รับการยอมรับจากภายนอกโดยกว้างขวางและเป็นการแสดงถึงควมมีคุณภาพของการจัดการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีกลไกของการตรวจสอบและประเมินผลระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษา ที่แต่ละสถาบันได้จัดให้มีขึ้นทั้งในระดับสถาบันและคณะวิชา แล้วให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

5. ทบวงมหาวิทยาลัยจะสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน สมาคมวิชาการและวิชาชีพตลอดจนความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสนใจร่วมกันในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

6. ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริม ให้มีการนำข้อมูลข่าวสาร และผลจากกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันต่าง ๆ มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกให้ได้รับทราบถึงมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับนักศึกษาและผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษา เป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ แก่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษามีความตื่นตัวและพัฒนาคุณภาพโดยสม่ำเสมอ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542, น. 11 – 12)

4. หลักการและแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา

ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพศึกษานั้น จะประกอบด้วยหลักการและแนวคิดในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 หลักการ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะยังคงยึดถือหลักการของการให้เสรีภาพ และอิสรภาพ ในการพัฒนาความคิด และการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ ยังคงความเสรีภาพทางวิชาการและความมีอิสรภาพในการกำหนดแนวทางในการบริหารและดำเนินการใด ๆ ทางวิชาการ เพื่อความมีคุณภาพในสถาบันอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากหน่วยงาน หรือองค์กรภายนอกด้วยในฐานะที่เป็นองค์กรหลักของสังคม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดขึ้นจะเป็นไปตามหลักการที่ว่า หากสถาบันอุดมศึกษา สามารถควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งมีระบบของการตรวจสอบและประเมินจากภายนอกแล้วคุณภาพของบัณฑิตก็จะดีด้วย

4.2 แนวปฏิบัติ จากพื้นฐานแนวคิดดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเบื้องต้นขึ้น พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการดำเนินการที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนารูปแบบของการควบคุมคุณภาพ โดยสถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำหนดวิธีดำเนินการ และกฎเกณฑ์การปฏิบัติที่จะทำให้ได้มาซึ่งคุณภาพด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการให้อิสระและให้ความคล่องตัวที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ และการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในสถาบันด้วยตนเอง ทั้งนี้ในแนวปฏิบัติดังกล่าวจะเน้นการให้

สถาบันอุดมศึกษาได้มีระบบควบคุมคุณภาพขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นกลไกในการกำกับดูแล
 ดำเนินการขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ

4.3 การควบคุมคุณภาพภายใน ในการดำเนินการภายในสถาบันนั้น จะเน้นการให้
 สถาบันได้มีระบบการควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อการพัฒนา
 คุณภาพของบัณฑิตเป็นหลัก ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจะได้กำหนดตัวอย่างองค์ประกอบเหล่านี้ให้
 แต่ทางสถาบันอาจปรับลด – เพิ่ม ได้ ตามความเหมาะสม นอกจากนี้แล้วสถาบันยังสามารถกำหนด
 วิธีการและรายละเอียดการควบคุมคุณภาพได้ตามที่เห็นสมควร

4.4 การตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการควบคุม
 คุณภาพภายในสถาบัน สามารถนำไปสู่ระบบการประกันคุณภาพโดยสมบูรณ์ และได้รับการ
 ยอมรับจากฝ่ายต่าง ๆ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของ
 ระบบการควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาขึ้น ในระดับคณะวิชาของสถาบันอุดมศึกษา
 ต่าง ๆ คณะวิชาที่ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการแล้ว จะได้รับการรับรองมาตรฐาน
 การศึกษาในคณะวิชานั้น ๆ ส่วนกรณีที่ไม่ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลก็ได้รับพิจารณาว่า
 สาเหตุเกิดจากอะไร และให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4.5 ระยะเวลา ทบวงมหาวิทยาลัยจะให้เวลาสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาระบบ
 การควบคุมคุณภาพภายในและการนำไปสู่การปฏิบัติประมาณ 1 – 2 ปี และหลังจากนั้นจึงจะเริ่มให้
 มีการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป (ทบวงมหาวิทยาลัย,
 2542, น. 14)

สถาบันอุดมศึกษาจะดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดให้องค์การ
 มีองค์ประกอบ และขั้นตอน ในการดำเนินงานในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่เป็นแนวทาง
 เดียวกัน ดังสรุปได้ในภาพที่ 1 ซึ่งพอจำแนกขั้นตอนได้ ดังนี้

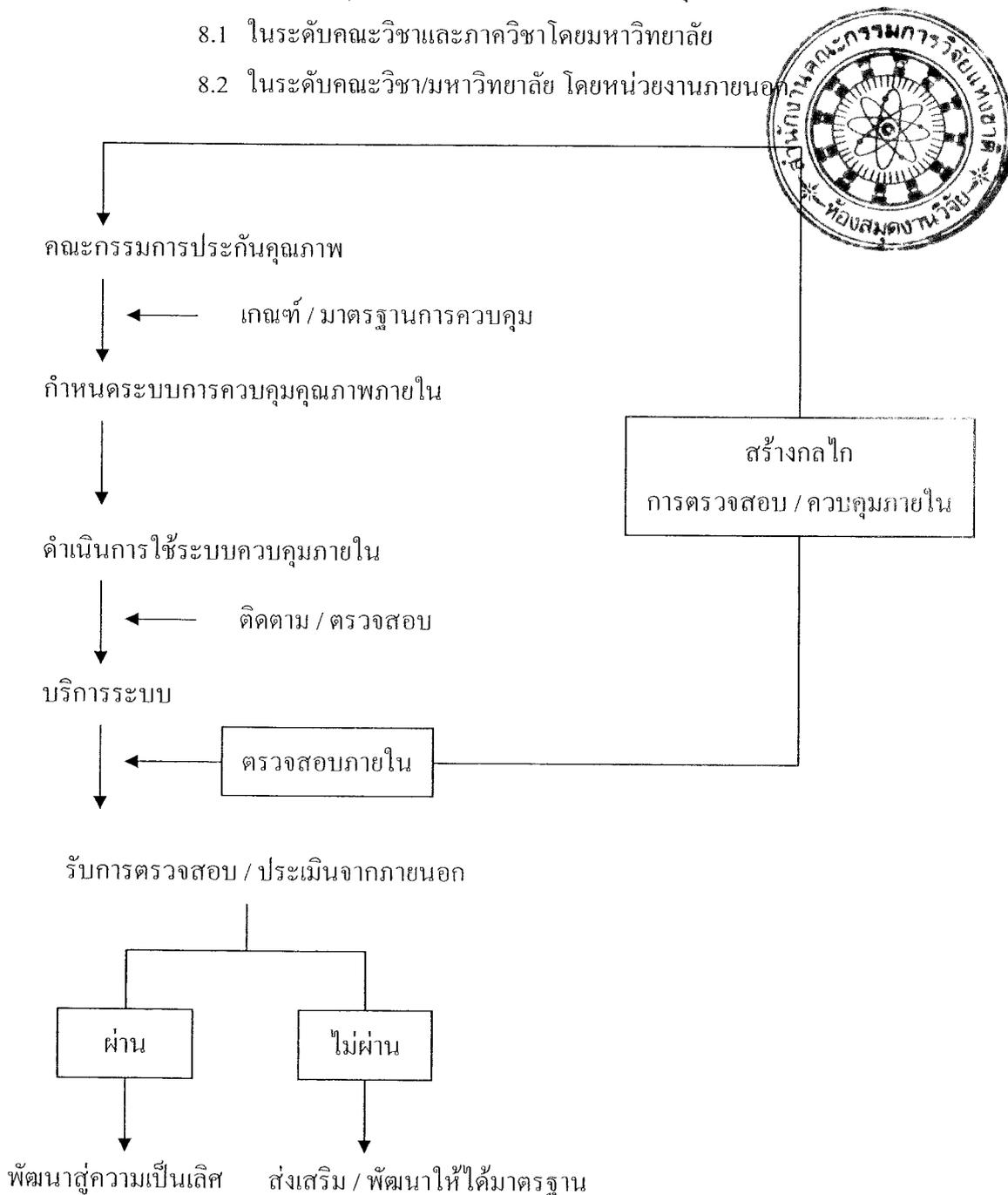
1. การกำหนดนโยบายคุณภาพ (โดยทบวงมหาวิทยาลัย/สภามหาวิทยาลัย)
2. ทำความเข้าใจกับบุคลากรในหน่วยงาน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพ และหน่วยงานประกันคุณภาพ
4. กำหนดระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ
5. การจัดทำคู่มือคุณภาพ และการนำไปปฏิบัติ
6. การเขียนรายงานการศึกษาตนเอง (Self – Study Report)
7. การตรวจสอบคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพ
 - 7.1 ในระดับคณะวิชาโดยดำเนินการกับภาควิชา (หน่วยงานที่เทียบเท่า)

7.2 ในระดับมหาวิทยาลัยโดยดำเนินการกับคณะวิชาและภาควิชา (หน่วยงานที่เทียบเท่า

8. การตรวจสอบคุณภาพภายนอก และการประเมินคุณภาพ

8.1 ในระดับคณะวิชาและภาควิชาโดยมหาวิทยาลัย

8.2 ในระดับคณะวิชา/มหาวิทยาลัย โดยหน่วยงานภายนอก

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา, 2551, น. 15.

5. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ประกอบด้วย 2 ระบบ คือ

5.1 ระบบการประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบการประเมินผล และการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ ตรวจสอบตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 1)

การประกันคุณภาพภายใน ในการดำเนินการภายในสถาบันนั้น จะเน้นการให้ สถาบันได้มีระบบการควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตเป็นหลัก ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจะได้กำหนดตัวอย่างองค์ประกอบเหล่านี้ให้ แต่ทางสถาบันอาจปรับลด - เพิ่มได้ ตามความเหมาะสม นอกจากนี้แล้วสถาบันยังสามารถกำหนด วิธีการและรายละเอียดการควบคุมคุณภาพได้ ตามที่เห็นสมควร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณา และตรวจสอบประสิทธิภาพและคุณภาพ ของระบบและสภาพการดำเนินงานการศึกษาของ หน่วยงานต่าง ๆ แล้วนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานของ หน่วยงานในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น

ทบวงมหาวิทยาลัยได้นำภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติ คือ การผลิต บัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภารกิจอื่น ๆ มาเป็น กรอบในการกำหนดองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมคุณภาพ และ ตรวจสอบคุณภาพ รวม 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน 2) การเรียนการสอน 3) กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา 4) การวิจัย 5) การบริการวิชาการแก่ สังคม 6) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 7) การบริหารและจัดการ 8) การเงินและงบประมาณ 9) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบคุณภาพการศึกษา 9 องค์ประกอบ

ภารกิจหลัก	องค์ประกอบคุณภาพ
1. การผลิตบัณฑิต	1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน
	2. การเรียนการสอน
	3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา
2. การวิจัย	4. การวิจัย
3. การบริการวิชาการแก่สังคม	5. การบริการวิชาการแก่สังคม
4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. อื่น ๆ	7. การบริหารและจัดการ
	8. การเงินและงบประมาณ
	9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 10 – 20) ดังต่อไปนี้

5.1.1 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี 3 ประการ คือ

1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษา ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1) ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบ ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่า จะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกัน

ผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

5.1.2 กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพ มี 3 ขั้นตอนคือ

- 1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
- 2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- 3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับกระทรวง

5.1.3 กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

- 1) การร่วมกันวางแผน (Planning)
- 2) การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing)
- 3) การร่วมกันตรวจสอบ (Checking)
- 4) การร่วมกันปรับปรุง (Action)

เมื่อพิจารณากระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประเมินคุณภาพและแนวคิดของการบริหารแบบครบวงจรจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกันดังภาพที่ 2

จากภาพที่ 2 การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพก็คือกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาเมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษามีความภูมิใจ และเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

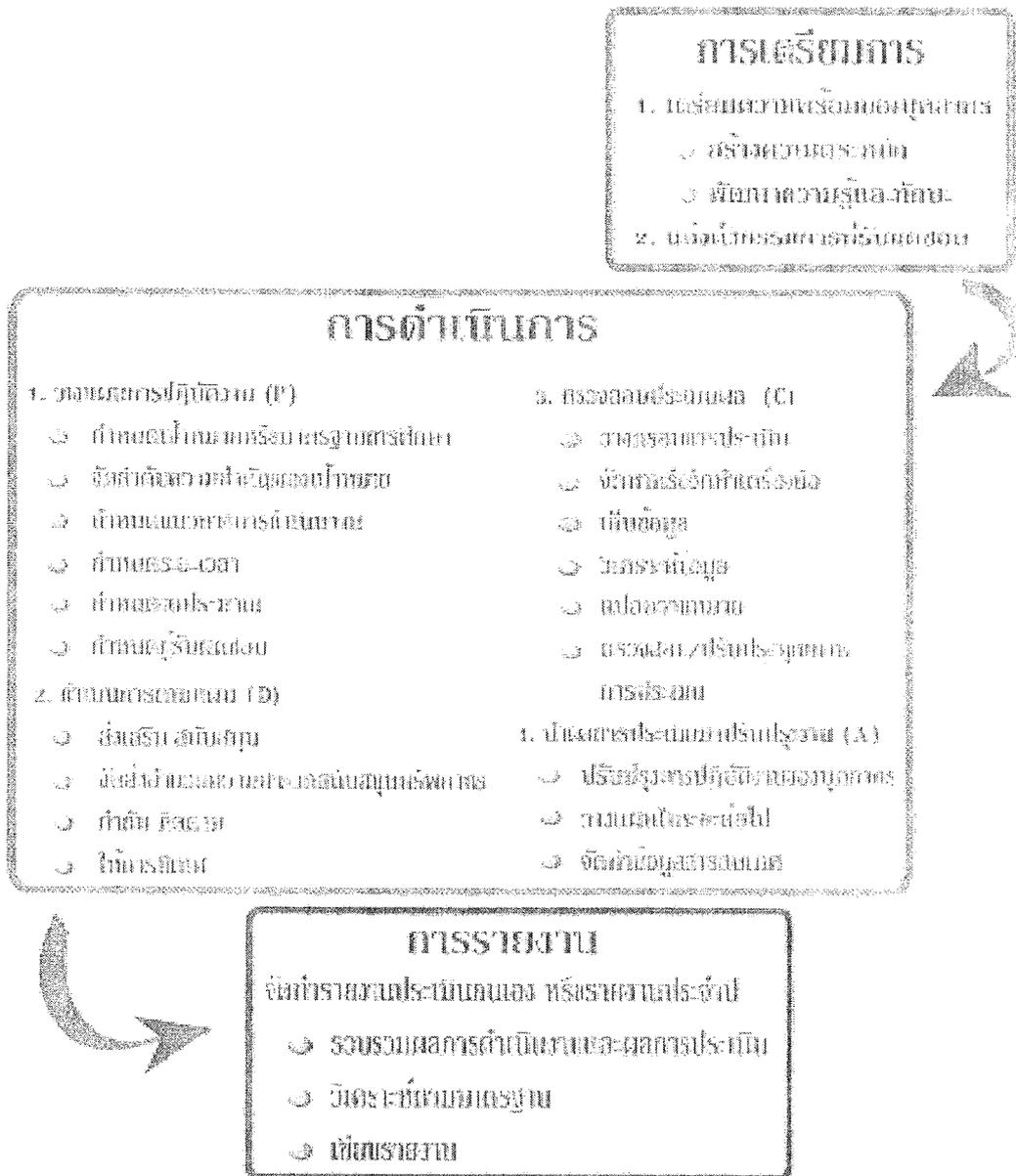

ภาพที่ 2 วงจรคุณภาพ PDCA: Plan Do Check Action

ที่มา: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551.

5.1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพ จึงเหมือนกับวงจร PDCA ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งผู้บริหารต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุน ส่งเสริมและร่วมคิด ร่วมทำ โดยที่บุคลากรทุกคนต้องเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการติดตามดูแลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างเป็นระบบ จากเงื่อนไขดังกล่าว สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้เสนอขั้นตอนทั้งหมด ดังภาพที่ 3

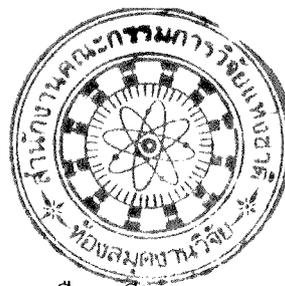
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ที่มา: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551.

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมีรายละเอียด ดังนี้

1) ขั้นตอนการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ คือ

1.1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนัก

ถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำกรชี้แจงทำความเข้าใจ

โดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report)

1.2) การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

2) ชั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ

2.1) การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่างๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

2.2) การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร รางกลุ่ม รางหมวด และให้การนิเทศ

2.3) การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมามีบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

3) ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐาน การศึกษาและเขียนรายงาน

5.1.5 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในควรเป็นดังนี้

1) มีการเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยทำการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ขั้นตอนในการประเมินผลภายใน รวมทั้งพยายามสร้างเจตคติที่ ดีต่อการประเมินภายใน

2) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ คณะกรรมการประเมินผลภายในต้องการ

3) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็น คณะกรรมการในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของการประเมินผลภายใน เช่น เข้าร่วมพิจารณาจัดทำ ปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในสถานศึกษา ร่วมกันพิจารณาจัดสร้างเครื่องมือใน การจัดเก็บข้อมูลลักษณะต่างๆ ในกระบวนการประเมินผลภายใน ร่วมกันทำการสำรวจเก็บข้อมูลที่ คณะกรรมการสำรวจ ร่วมกันทำการวิเคราะห์ข้อมูล (หากมีความรู้ด้านการวิเคราะห์) ร่วมกัน สรุปลงผลการประเมิน เป็นต้น

4) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเอง และร่วมกันกำหนด เกณฑ์การตัดสินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในด้านต่าง ๆ

5) ปฏิบัติหน้าที่หลักหรือหน้าที่ประจำที่รับผิดชอบอย่างมีระบบ ตามกระบวนการและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เช่น ในหน้าที่การสอนต้องมีการพัฒนา หลักสูตรและแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมเนื้อหาสาระที่ถูกต้องเหมาะสมกับ จุดประสงค์การเรียนการสอน จัดทำสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์การเรียน การสอน จัดกิจกรรม วิธีการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เลือกวิธีการประเมินผลการเรียนหลากหลายและเหมาะสมรวบรวมผลสรุปผล ประเมินการเรียน การสอน พฤติกรรมของผู้เรียน นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

5.2 ระบบการประกันคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2551) กล่าวถึง ระบบการประกันคุณภาพภายนอก ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรียกโดยย่อว่า “สมศ.” มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 99 ก โดยให้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน นอกจากนี้ ได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่าจะต้องจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง ภายใน 6 ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใช้บังคับ

การประเมินคุณภาพภายนอก คือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีคุณภาพดีขึ้น ผู้ประเมินภายนอกหรือคุณหมอ โรงเรียนมีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอกจะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษา ด้วยความเป็นกลาง เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

5.1.1 แนวคิดและหลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. เป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบ “กัลยาณมิตรประเมิน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
- 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็น จุดเด่น – จุดด้อย ของสถานศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา

3) เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

4) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ และประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

5) เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

โดยการประเมินคุณภาพภายนอก มีความสำคัญและมีความหมายต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ดังต่อไปนี้

1) เป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

2) เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3) สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นมีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่พอใจในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายมีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ทุกระดับ ทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.2 มาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา

สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จะประเมินคุณภาพสถาบันการศึกษาโดยอาศัยตัวบ่งชี้ตามที่ได้กำหนดไว้ หรือที่คณะผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่จะเพิ่มหรือลดตัวบ่งชี้ใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจ หรือ ลักษณะการเรียนการสอนของสถาบันศึกษานั้น ๆ รวมทั้ง เพื่อให้การประเมินตามมาตรฐานเป็นไปอย่างถูกต้อง สำหรับตัวบ่งชี้ที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณจะพิจารณาคุณภาพควบคู่ไปด้วย วิธีการประเมินจะอาศัย รายงานประจำปีของสถาบันการศึกษานั้นๆ และแหล่งควบคู่ไปกับการสังเกต การสัมภาษณ์ โดยอาจขอข้อมูลเพิ่มเติมตามความจำเป็นและในการ

ประเมินต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง โดยมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาของ สมศ. มีจำนวน 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต คือ บัณฑิตมีคุณภาพ คิดเป็น ทำเป็น มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งสามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ที่จัดตามความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถและตามความถนัด การฝึกปฏิบัติการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ คือ การระดมทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ คือ ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง และงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ สามารถเผยแพร่ได้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้หลากหลาย ทันสมัย สามารถนำไปพัฒนาสังคมและประเทศได้

มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ คือ การให้บริการวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาที่มีการบูรณาการตามความเหมาะสม

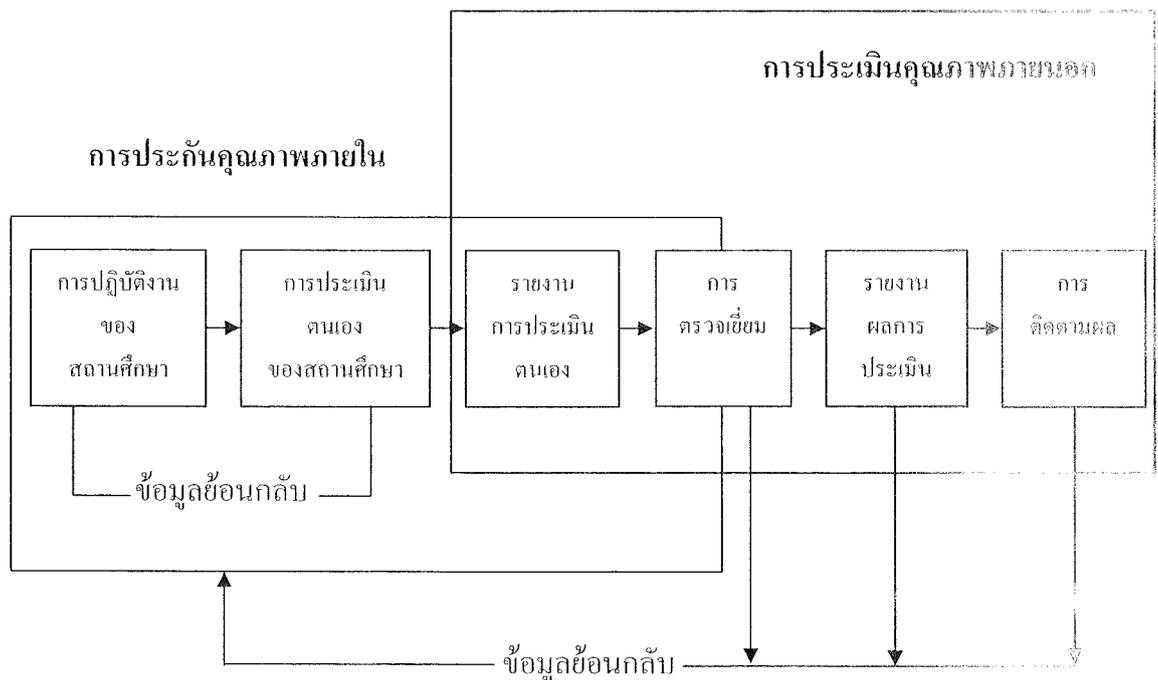
มาตรฐานที่ 7 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ คือ ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของความรักใคร่ชอบสังคม

มาตรฐานที่ 8 มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน คือ ระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัด ผลจากการตรวจสอบคุณภาพภายใน คือ มีการวางระบบงานที่มีระบบและกลไกชัดเจน รวมทั้งมีการพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงานภายนอก หรือผู้ประเมินภายนอก เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การประกันคุณภาพภายในจะเน้นการประเมิน และการตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานในปัจจุบันนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกจะเน้นประเมินผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในย่อมส่งผลถึงการประเมินคุณภาพภายนอกโดยตรง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545, น.14)

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

ที่มา: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551.

6. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

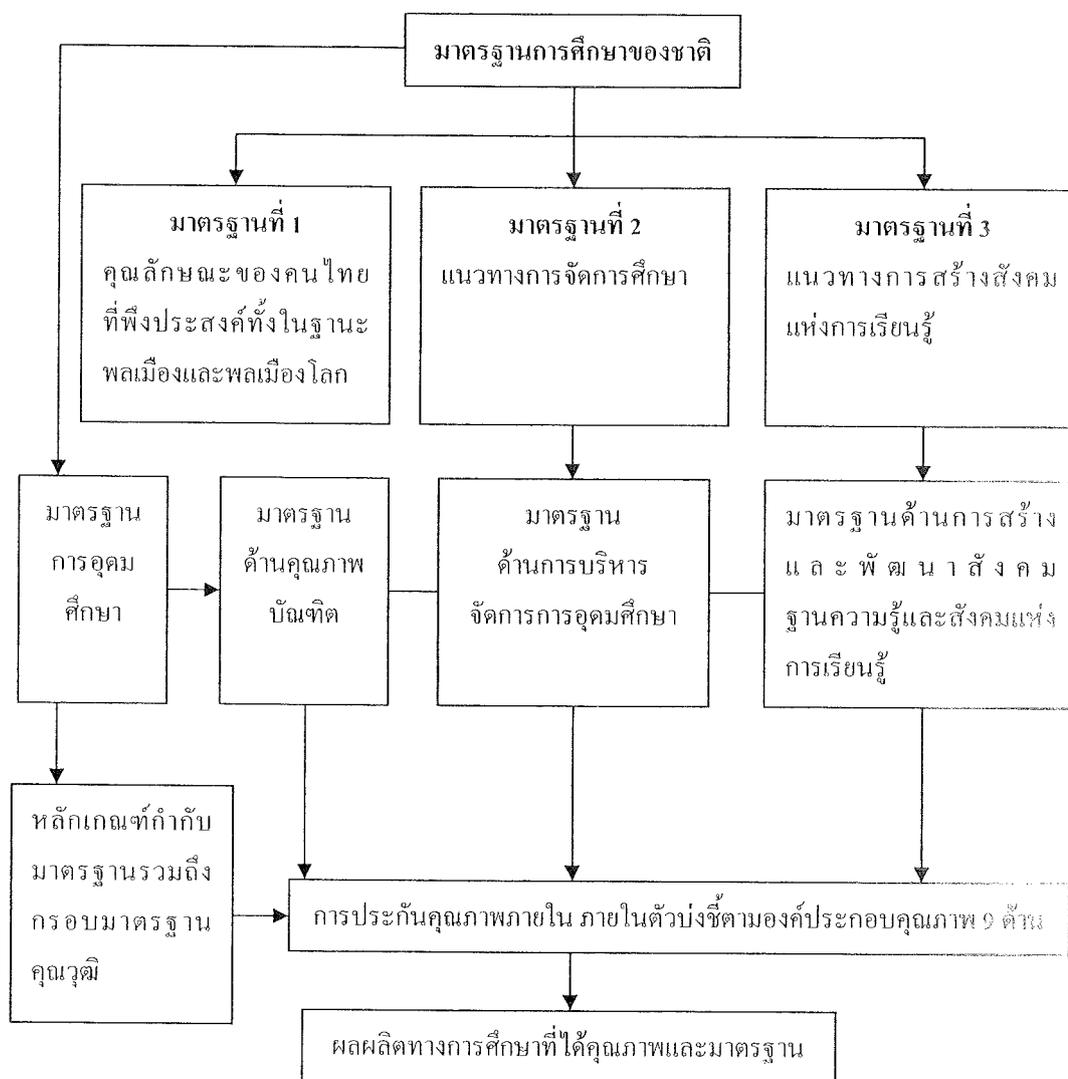
ตามที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย) ได้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานประกันคุณภาพ, 2552, น. 51 – 55) ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 5 ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 31 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาโดยในมาตรา 34 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการอุดมศึกษาและระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษาต่อไป มาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับนี้ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติที่เปรียบเสมือนร่มใหญ่เป็นกรอบในการพัฒนา โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักการของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย และเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้

มาตรฐานการอุดมศึกษาที่ปรากฏตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้มาตรฐานย่อยทั้ง 3 ด้านนี้อยู่ในมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 มาตรฐานเช่นกัน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้แต่ละมาตรฐานย่อยของมาตรฐานการอุดมศึกษาจะมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับมาตรฐานย่อยของมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาบรรลุตามจุดหมายและหลักการของการจัดการศึกษาของชาติ

นอกจากมาตรฐานการอุดมศึกษาแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความเป็นอิสระและความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา อาทิ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกลเพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความทัดเทียมกันและพัฒนาสู่สากล ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างยืดหยุ่น คล่องตัว และต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษาตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ของมหาวิทยาลัยฯ มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ในหมวด 6 มหาวิทยาลัยฯ จึงได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยฯ โดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษา ของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาและองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้านที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2546 ทั้งยังสัมพันธ์กับมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเป้าหมายไปยังการพัฒนาผลผลิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่คาดหวัง ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษา หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพ

ที่มา : สำนักงานประกันคุณภาพ, 2552, น. 52.

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยฯ ให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพ ตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนดให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานการประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อมหาวิทยาลัยฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า “สมศ.” อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกรอบ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน สมศ. ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกเมื่อปี 2547 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเตรียมรับการประเมินภายนอกรอบที่สอง การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองเป็นการประเมินทั้งระดับมหาวิทยาลัยและกลุ่มสาขาวิชา เป็นการประเมินตามจุดเน้นของมหาวิทยาลัยฯ คือผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยฯ ได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ร่วมและตัวบ่งชี้เฉพาะในส่วนของกรมวิชาการ โดยการประเมินภายนอกรอบที่สองเป็นการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพทั้งระดับมหาวิทยาลัยฯ และกลุ่มสาขาวิชา นั้นหมายถึง ทุกตัวบ่งชี้จำเป็นต้องมีเกณฑ์กำกับเพื่อตัดสินคุณภาพว่าผ่านการรับรองตามมาตรฐานคุณภาพหรือผ่านการรับรองแบบมีเงื่อนไข หรือไม่ผ่านการรับรอง

6.1 หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พิจารณาจากประเด็น ต่อไปนี้

6.1.1 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ คำนึงถึงองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางในการควบคุม การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้าน คือ 1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินการ 2) การเรียนการสอน 3) กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา 4) การวิจัย 5) การบริการวิชาการแก่สังคม 6) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 7) การบริหารและการจัดการ 8) การเงินและงบประมาณ และ 9) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ทั้งนี้ ให้คณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ที่ครอบคลุมการดำเนินงานองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาที่คณะวิชา/วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยฯ กำหนดเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในและภายนอก

6.1.2 ผลการปฏิบัติงานของคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ ตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่กำหนดไว้

6.1.3 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาดเมตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

6.2 วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

6.2.1 ให้คณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ จัดให้มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพชั้น โดยมีหน้าที่พัฒนา บริหารและติดตามการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ ตลอดจนประสานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.2 ให้คณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ เพื่อใช้กำกับ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบายและหลักการที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนด

6.2.3 ให้คณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ จัดให้มีระบบและกลไกควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิต ดังนี้ 1) หลักสูตรการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ 2) คณาจารย์และระบบการพัฒนาอาจารย์ 3) สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน 4) ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ 5) อุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ 6) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษา 7) การวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา 8) องค์ประกอบตามที่คณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ กำหนด

ทั้งนี้แต่ละคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ อาจจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการขึ้นเป็นการภายในได้ตามที่จะเห็นสมควร โดยคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับคณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ อย่างต่อเนื่อง

6.3 วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

6.3.1 เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของคณะ/วิทยาลัย/หน่วยงานและมหาวิทยาลัยในภาพรวมตามระบบคุณภาพและกลไกที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกองค์ประกอบคุณภาพว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน

6.3.2 เพื่อให้คณะ/วิทยาลัยหรือหน่วยงานเทียบเท่าในมหาวิทยาลัยฯ . ตรวจสอบสถานภาพของตนเอง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้

6.3.3 เพื่อให้คณะ/วิทยาลัยหรือหน่วยงานเทียบเท่าในสถาบันอุดมศึกษาทราบ จุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็ง และพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของสถาบันอย่างต่อเนื่อง

6.3.4 เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่ามหาวิทยาลัยสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

6.3.5 เพื่อให้มหาวิทยาลัย/สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม

6.4 แนวทางการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การพัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยฯ มีหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ

6.4.1 เป็นตัวบ่งชี้ที่มีความครอบคลุมทุกองค์ประกอบคุณภาพตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546

6.4.2 เป็นตัวบ่งชี้ที่ตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษาและมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายนอกของ สมศ. และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

6.4.3 เป็นตัวบ่งชี้ที่สามารถประเมินได้ครบทุกมิติของระบบประกันคุณภาพ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต

6.4.4 เป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสมดุลระหว่างมุมมองการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเงิน และด้านบุคลากร การเรียนรู้และนวัตกรรม

6.4.5 จำนวนตัวบ่งชี้และเกณฑ์กำกับแต่ละตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น เป็นเพียงจำนวน และเกณฑ์ขั้นต่ำ คณะ/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยฯ สามารถเพิ่มเติมตัวบ่งชี้และเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสมกับระดับการพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1. ประวัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 เหตุผลโดยที่มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ ทำการสอน ทำการวิจัย ผลิตครู วิชาชีพให้บริการทางวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม โดยให้ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญาเป็นหลักรวมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์มีฐานะเป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชมงคล พ.ศ. 2548 มีฐานะเป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี รศ.ดร.อิสริย์ ธรรมาจรูญโรจน์ เป็นอธิการบดี ดูแลรับผิดชอบหน่วยงาน 4 เขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย

1.1 เขตพื้นที่ศาลายา

- 1.1.1 สำนักงานอธิการบดี ศาลายา
- 1.1.2 สถาบันวิจัยและพัฒนา
- 1.1.3 สถาบันศิลปะและวัฒนธรรม
- 1.1.4 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.1.5 สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
- 1.1.6 คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์

1.2 เขตพื้นที่วังไกลกังวล

- 1.2.1 สำนักงานวิทยาเขตวังไกลกังวล
- 1.2.2 คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว
- 1.2.3 คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

1.3 เขตพื้นที่บึงพริกพิษง จักรวรรดิ

- 1.3.1 สำนักบริหารบึงพริกพิษง จักรวรรดิ
- 1.3.2 คณะบริหารธุรกิจ
- 1.3.3 คณะศิลปศาสตร์

1.4 เขตพื้นที่เพาะช่าง

1.4.1 สำนักบริหารเพาะช่าง

1.4.2 วิทยาลัยเพาะช่าง

2. แผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

2.1 การกิจหลักตาม พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 7 “ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทำการสอน ทำการวิจัย ผลิตครูวิชาชีพ ให้บริการทางวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่สังคม ทำนุบำรุง ศิลปและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีโอกาสในด้านการศึกษา ต่อด้านวิชาชีพและเฉพาะระดับปริญญาเป็นหลัก”

2.2 การกิจหลักที่ได้รับมอบหมาย ให้การศึกษาฝึกอบรมแก่ผู้สำเร็จการศึกษาด้าน อาชีวศึกษาจากสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนให้มีโอกาสในการศึกษาวิชาชีพเฉพาะระดับปริญญา (ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก)

2.3 การกิจหลักที่เป็นตามความคาดหวังจากสาธารณชน มหาวิทยาลัยมีการกิจหลักที่เป็นตามความคาดหวังจากสาธารณชนใน 4 การกิจหลัก ได้แก่ การกิจด้านการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมตามหลักสูตรสาขาวิชาในระดับ ปวส. และปริญญาตรี การกิจด้านงานวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การกิจด้านการบริการทาง วิชาการแก่สังคม จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกอบรมระยะสั้น ความร่วมมือทางวิชาการแก่ สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องและการกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญของชาติและศาสนาพิธีการต่าง ๆ

2.4 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคามของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ตารางที่ 2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคามของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threat)
<p>1. บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยมีส่วน ร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนามหาวิทยาลัยและกำหนดแผน ระยะสั้นและระยะยาว</p> <p>2. มหาวิทยาลัยมีการใช้สัปดาห์พันธกิจและเป้าหมายเดียวกันทุก หน่วยงาน ทำให้การบริหารจัดการ และการมุ่งสู่เป้าหมายเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน และสามารถ ดำเนินการได้รวดเร็ว</p> <p>3. มีหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตกับวิชาชีพ ที่มีความสามารถสร้างอาชีพที่ พอใจต่ออาจารย์และผู้ใช้บัณฑิต</p>	<p>1. ขาดแคลนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน หลักสูตรใหม่ ๆ ทำให้แผน มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย</p> <p>2. จำนวนอาจารย์ในหลายสาขายังมี สัดส่วนไม่สอดคล้องกับจำนวน นักศึกษา</p> <p>3. จำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิและ ตำแหน่งทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์</p>	<p>1. มีการกำหนดภารกิจหลักของ สถาบันอุดมศึกษาไว้อย่างชัดเจน คือ การเรียนการสอน การวิจัย การ บริการทางวิชาการสู่สังคมและทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้เกิดความ เป็นเอกภาพในการดำเนินงาน</p> <p>2. มีองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพ และดัชนีชี้วัดที่สำนักงาน สมศ. กำหนดเป็นกรอบและแนวทางการ ประเมินคุณภาพภายนอก</p> <p>3. สกอ.กำหนดนโยบายและแผนงาน ในการสนับสนุนและส่งเสริม งานวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการ สร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการ เรียนการสอน และการพัฒนา ประสิทธิภาพ</p>	<p>1. ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาไทยมีมากถึง 4 ด้าน ด้านการเรียนการสอน ด้านการ วิจัย ด้านการบริการทางวิชาการและ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจทำให้การดำเนินงานไม่สมบูรณ์ ครบทุกด้าน</p> <p>2. การตัดสินใจในการวางแผนและการ ลงทุนบางส่วนอยู่เหนือการควบคุม ของมหาวิทยาลัย</p> <p>3. มีสถาบันการศึกษาจำนวนมากที่เปิด สอน ในหลักสูตรเดียวกันที่ มหาวิทยาลัยเปิดสอน เช่น หลักสูตร การจัดการ หลักสูตรการบัญชี หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ ทำให้มหาวิทยาลัยมีคู่แข่งชั้น ประถม</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threat)
<p>4. หลักสูตรที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติการและเสริมสร้างประสบการณ์จริง ทำให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับแก่สถานประกอบการทั่วไป</p>	<p>4. นักศึกษาบางสาขาวิชาไม่มีพื้นฐานความรู้ไม่เหมาะสม เช่น นักศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์มีพื้นฐานความรู้ด้านคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์น้อย</p>	<p>4. มหาวิทยาลัยมีความตกลงร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมพันธกิจของมหาวิทยาลัย</p>	<p>4. มหาวิทยาลัยต้องรับนักศึกษาจำนวนมากและรับนักศึกษาจากท้องถิ่น ทำให้เป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะนโยบายรัฐบาลและมหาวิทยาลัยอาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อประสิทธิภาพในกระบวนการเรียน การสอนและภาพลักษณ์ของบัณฑิตและมหาวิทยาลัยโดยรวม</p>
<p>5. มีระบบเทคโนโลยีซึ่งใช้ในการจัดการสอบบริหารจัดการที่ทันสมัย</p>	<p>5. การใช้ปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ผู้ใช้ขาดความตระหนักในการช่วยกันดูแลรักษา และประหยัดพลังงานและต้นทุนของมหาวิทยาลัย</p>	<p>5. การเลื่อนฐานะจากสถาบันเป็นมหาวิทยาลัยส่งผลให้ความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นและมีอิสระในการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542</p>	<p>5. สภาพเศรษฐกิจที่ผันผวนส่งผลให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในบางสาขาหางานได้ยากขึ้น</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

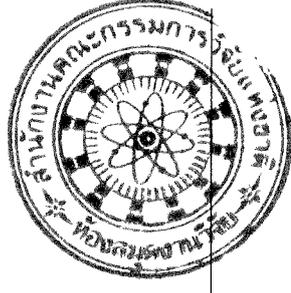
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threat)
<p>6. มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับนักศึกษาในภาคเรียนกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายเป็นการส่งเสริมพัฒนา ปฏักฝังจิตสำนึกให้กับนักศึกษา ทำให้ นักศึกษา มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจาก นายจ้างและผู้ใช้บัณฑิต</p> <p>7. มีการส่งเสริมให้คณาจารย์จัดทำงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งงานวิจัยเต็มรูปแบบและวิจัยเอกสารเพื่อตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยสนับสนุนด้านงบประมาณการวิจัย การฝึกอบรมวิจัยเพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ด้านการวิจัย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับมหาวิทยาลัย</p>	<p>6. อาจารย์ประจำขาดการบริหารเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานด้านการเรียน การสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริหารวิชาการสู่สังคม ทำให้อาจารย์มุ่งเน้นเรื่องการเรียนรู้ การสอนมากกว่าการเรียนรู้และการให้บริการทางวิชาการสู่สังคม</p> <p>7. คณาจารย์ที่มีประสบการณ์วิจัยยังมีน้อยและไม่มีมีการกระจายตัวในทุกละชาวิชา ทำให้สาขาอื่น ๆ ขาดผู้นำในการสร้างงานวิจัย</p>	<p>6. กระแสสังคมและนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้มีความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยมากขึ้น</p>	<p>6. ปัจจัยเอื้อในการทำกรวิจัยในมหาวิทยาลัยยังมีน้อย เช่น การเข้าร่วมกระบวนการระดมความคิดในท้องถิ่น การนำเสนอผลงานในระดับชาติ</p> <p>7. ระเบียบกระทรวงการคลังไม่เอื้อต่อการแสวงหาทรัพยากรการเงินจากแหล่งต่างๆ ได้อย่างอิสระ</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threat)
8. มหาวิทยาลัยมีบุคลากรประจำที่ หลากหลายสาขา ทำให้บริการ ทางวิชาการตามพันธกิจมีความ ครอบคลุมในหลายด้าน	8. การขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงาน ภายนอกด้านการวิจัยยังมีน้อย เนื่องจากอาจารย์ขาดประสบการณ์ ด้านการวิจัย		
9. มีโครงการความร่วมมือและให้ ความช่วยเหลือต่อสังคมด้านทำ บำรุงศิลปวัฒนธรรม โดย มหาวิทยาลัยมีนโยบายและแผนงาน มีวิสัยทัศน์ที่เป็นศูนย์รวมการสร้าง ผลงานทางวิชาชีพด้านศิลปะและ หัตถกรรมในการรังสรรค์งานไว้ซึ่ง ศิลปะของไทย	9. การติดตามการดำเนินการตาม แผนปฏิบัติการและจัดทำรายงาน การติดตามผล เพื่อรายงาน มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องยังไม่เป็น ระบบ		
10. มีการกระจายอำนาจทางการบริหาร จัดการเพื่อลดขั้นตอนในการ ปฏิบัติงาน รวมทั้งกำหนดอำนาจ หน้าที่และขอบข่ายงานชัดเจน ทำให้ การบริหาร ร่องตัว	10. เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการ จัดตั้งใหม่ จึงยังขาดการประเมิน หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร ใหม่ในทุกสาขาวิชา		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)	โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threat)
<p>11. การจัดการเรียนการสอนมีระบบการ จัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยมีกา ประเมินผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ คุณภาพ ISO ทำให้มีระบบการ ดำเนินงานที่เข้มแข็ง</p>	<p>11. ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ บริหารจัดการยังขาดความเชื่อมโยง เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่มีเขต พื้นที่การศึกษาทั้ง 4 แห่ง ซึ่งอยู่ห่าง กัน ทำให้ยังขาดฐานข้อมูลด้าน ต่างๆ</p>		
<p>12. มหาวิทยาลัยกำหนดวัตถุประสงค์ใน การจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมชัดเจน โดยกำหนดรายการ ออกอากาศที่สอดคล้องกับ กลุ่มเป้าหมายและความต้องการของ สังคม โดยยึดหลักการศึกษาดลัด ชีวิตอย่างเหมาะสม</p>			

2.5 วิสัยทัศน์ (Vision) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพกำลังคนสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นำความรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเชิงการแข่งขันสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีของสังคม

2.6 พันธกิจ (Mission)

2.6.1 จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นวิชาชีพบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและมีความสามารถพร้อมเข้าสู่อาชีพ

2.6.2 สร้างงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์และนวัตกรรมบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สู่การผลิตและการบริการที่สามารถถ่ายทอดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศ

2.6.3 ให้บริการงานวิชาการและการศึกษาที่มีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการมีอาชีพอิสระและพัฒนาอาชีพสู่การแข่งขัน

2.6.4 ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.7 ประเด็นยุทธศาสตร์

2.7.1 ศูนย์กลางการศึกษาและความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเข้มแข็ง

2.7.2 สร้างคนดี คนเก่ง มีทักษะในงานพัฒนาให้เป็นทุนมนุษย์ของประเทศ

2.8 เป้าประสงค์ (Purpose)

2.8.1 ให้เป็นแหล่งการศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีเชิงบูรณาการที่มีความเข้มแข็งด้านวิชาการตามมาตรฐานการศึกษาสากล เป็นที่พึงของประชาชนในทุกพื้นที่ให้สามารถเรียนรู้ได้

2.8.2 เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการในการจัดการในเชิงวิชาการและเชิงธุรกิจ สัมพันธ์สู่ระดับนานาชาติและผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และมีศักยภาพในการสร้างงานอาชีพที่สามารถแข่งขัน

2.8.3 มุ่งเน้นพัฒนาทรัพยากรและองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.9 เป้าหมาย (Goals)

2.9.1 จัดการศึกษาด้านสังคมศาสตร์และมุ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามความต้องการของตลาดแรงงานและตามยุทธศาสตร์ของชาติ

2.9.2 มีงานวิจัยไม่ต่ำกว่า 10 เรื่องต่อปี งานสิ่งประดิษฐ์และสร้างสรรค์ไม่ต่ำกว่า 5 เรื่องต่อปี และงานนวัตกรรมไม่ต่ำกว่า 3 เรื่องต่อปี

2.9.3 มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชนไม่ต่ำกว่า 10 โครงการต่อปี งานที่ปรึกษาไม่ต่ำกว่า 3 โครงการต่อปี งานตรวจวิเคราะห์สินค้าโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไม่ต่ำกว่า 5 ผลิตภัณฑ์ต่อปี

2.9.4 สนับสนุนกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสิ่งแวดล้อมไม่ต่ำกว่า 10 โครงการต่อปี

2.10 กลยุทธ์ (Strategies)

2.10.1 กำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและศักยภาพของมหาวิทยาลัย

2.10.2 พัฒนาบุคลากรตามหน้าที่ความรับผิดชอบของภารกิจให้มีความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.10.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจการของ มหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้านทั้งจากชุมชน สมาคมวิชาชีพ สมาคมผู้ประกอบการ สมาคมศิษย์เก่า สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.10.4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้พร้อมและมีบรรยากาศของความเป็นมหาวิทยาลัย

2.10.5 พัฒนาระบบบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว ประหยัด โดยใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศและการสื่อสาร

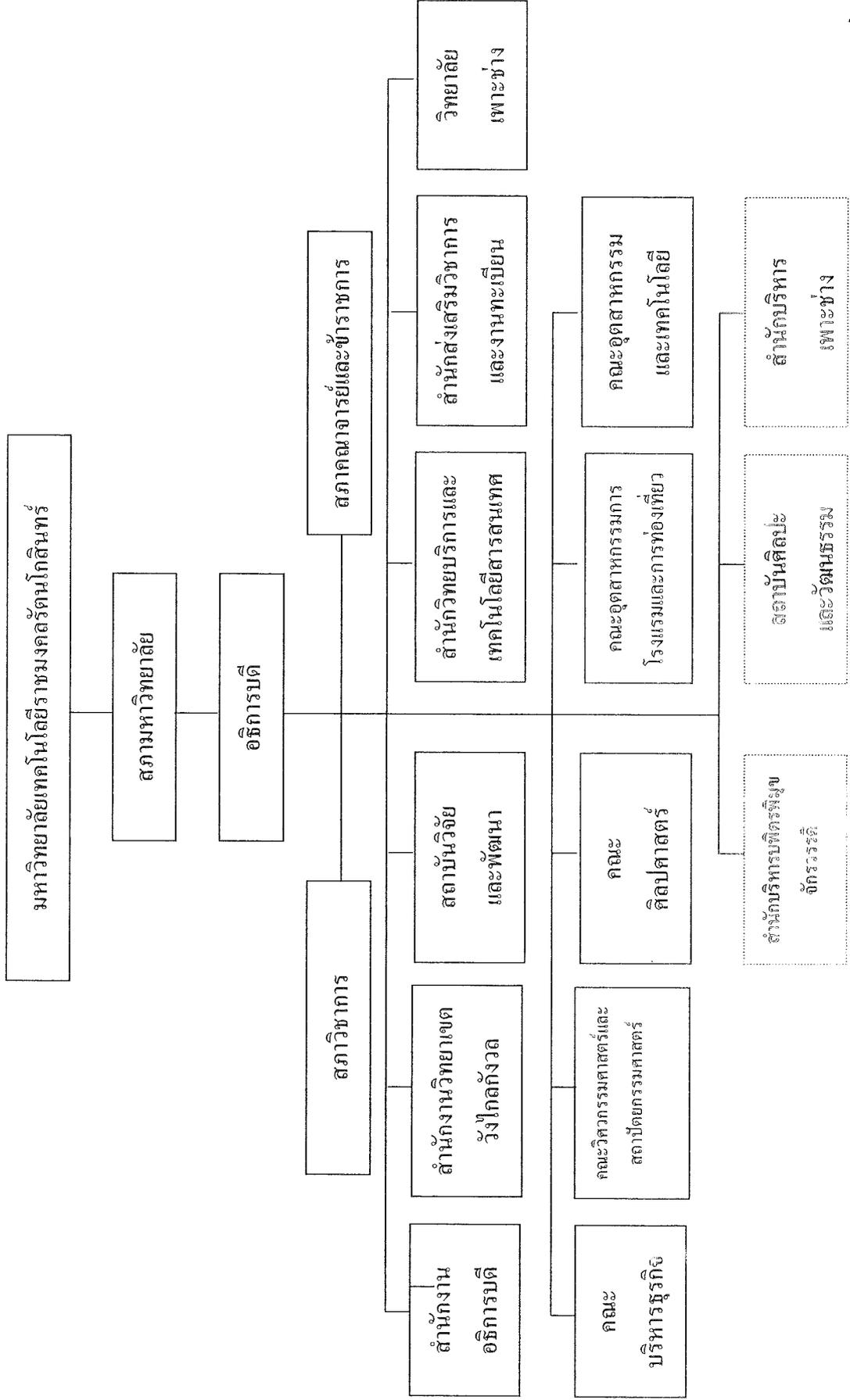
2.11 ผลลัพธ์ (Outcomes)

2.11.1 สถาบันการศึกษาให้เป็นกำลังคนของภาคอุตสาหกรรมและภาคการ บริการที่มีความรู้และทักษะในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.11.2 ประเทศลดการพึ่งพา/นำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศและประหยัด เงินตราต่างประเทศภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคชุมชน สามารถเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขัน

2.11.3 เอกลักษณ์ของความเป็นไทยจะเป็นที่รู้จักชื่นชมและยกย่องไปทุก เชื้อชาติ ศาสนา ซึ่งที่สุดแล้วจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และสันติ

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ภาพที่ 6 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

4. หลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีใน 4 พื้นที่จำนวน 5 คณะ 1 หน่วยงาน และ 42 สาขาวิชา รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนคณะ/หน่วยงานและสาขาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2550

คณะ/หน่วยงาน	สาขาวิชา
1. วิศวกรรมศาสตร์และ สถาปัตยกรรมศาสตร์	1. วิศวกรรมโยธา
	2. เทคโนโลยีสถาปัตยกรรม
	3. วิศวกรรมแมคคาทรอนิกส์
	4. วิศวกรรมโทรคมนาคม
	5. การจัดการงานก่อสร้าง
	6. เทคโนโลยีนิเทศศิลป์
2. อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	1. เทคโนโลยีไฟฟ้า
	2. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
	3. เทคโนโลยีอุตสาหกรรม
	4. เทคโนโลยีการโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง
3. บริหารธุรกิจ	1. การบัญชี
	2. การตลาด
	3. ภาษาอังกฤษธุรกิจ
	4. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
	5. การจัดการทั่วไป
	6. การจัดการอุตสาหกรรม
	7. การจัดการอุตสาหกรรม 1
	8. การจัดการอุตสาหกรรม 2
	9. การจัดการระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ – การพัฒนาซอฟต์แวร์
	10. การจัดการระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ – การจัดการระบบสารสนเทศ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คณะ/หน่วยงาน	สาขาวิชา
4. ศิลปศาสตร์	1. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล 2. ภาษาจีน 3. ภาษาญี่ปุ่น
5. อุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว	1. การโรงแรม 2. การท่องเที่ยว
6. วิทยาลัยเพาะช่าง	1. จิตรกรรมไทย 2. ประติมากรรมไทย 3. หัตถศิลป์ 4. ศิลปะการถ่ายภาพ 5. ศิลปะไทย 6. จิตรกรรม 7. ออกแบบนิเทศศิลป์ 8. เครื่องโลหะและรูปพรรณอัญมณี 9. ประติมากรรม 10. ศิลปะภาพพิมพ์ 11. ออกแบบผลิตภัณฑ์ 12. ออกแบบภายใน 13. เครื่องปั้นดินเผา 14. หัตถกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสกสรร สกนธวัฒน์ (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนคติของครู โรงเรียนเอกชนต่อการประกันคุณภาพภายใน กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ตัวแปรที่มีผลหรือความสัมพันธ์ต่อทัศนคติ คือ สถานภาพ รายได้ อายุงาน การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการอบรมสัมมนา โดยผลจากการศึกษา ได้มีข้อเสนอแนะ คือ ให้โรงเรียนได้จัดกระบวนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ทั้งภายในโรงเรียนและการส่งเข้าร่วมกับหน่วยงานอื่น ให้มีความเข้าใจในเรื่องของการ

ประกันคุณภาพภายใน ดำเนินการในแนวทางที่เข้าใจตรงกัน และเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้ปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐานต่อไป

วีระพงษ์ ไตรศิวะกุล (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี มีปัจจัยการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัจจัยการบริหารของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านลักษณะของบุคลากร ด้านลักษณะขององค์กร และด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ส่วนด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 2) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

พงศ์เทพ จิระโร (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสำหรับการศึกษานอกระบบของกองทัพเรือ พัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือ เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสำหรับการศึกษานอกระบบของกองทัพเรือ และเพื่อทดลองใช้และประเมินระบบประกันคุณภาพภายใน สำหรับการศึกษานอกระบบของกองทัพเรือที่พัฒนาขึ้น วิธีดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สำหรับการศึกษานอกระบบของกองทัพเรือประกอบด้วยการศึกษาเอกสาร การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในกองทัพเรือจำนวน 225 คน การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาทุกสถาบันในกองทัพเรือ จำนวน 11 ท่าน สรุปสังเคราะห์เป็นร่างครั้งที่ 1 นำมาดำเนินการประชุมระดมสมอง (brainstorming) ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จ ครู อาจารย์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ทั้ง 11 สถาบัน จำนวน 160 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นระบบ มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ ฉบับร่างครั้งที่ 2 นำไปดำเนินการประชุมกลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (focus group) ในสถานศึกษาของกองทัพเรือทุกสถานศึกษา จำนวน 11 ครั้ง มีผู้ร่วม 61 ท่าน นำมาปรับปรุงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของกองทัพเรือ จำนวน 15 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม นำไปทดลองใช้กับสถานศึกษานำร่อง 3 แห่ง จากนั้น

ประเมินระบบโดยผู้เกี่ยวข้อง 32 คนนำมาปรับปรุงระบบเป็นขั้นตอนสุดท้าย สรุปผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 8 มาตรฐานทั้งระดับอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาดำกว่าปริญญาตรี โดยในระดับอุดมศึกษาปริญญาตรี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ที่แสดงความเป็นเฉพาะทางของกองทัพเรือจำนวน 21 ตัวบ่งชี้ ส่วนที่สอดคล้องกับ สมศ. จำนวน 25 ตัวบ่งชี้ รวมเป็น 46 ตัวบ่งชี้ ส่วนในระดับอุดมศึกษาดำกว่าปริญญา ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่แสดงความเป็นเฉพาะทางของกองทัพเรือจำนวน 17 ตัวบ่งชี้ และมีส่วนที่สอดคล้องกับ สมศ. จำนวน 29 ตัวบ่งชี้ รวมเป็น 46 ตัวบ่งชี้ สำหรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลักได้แก่ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับกองทัพเรือ การนิเทศงานประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินระบบประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือ ในการประเมินระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลังการทดลองใช้พบว่า ความรู้และการปฏิบัติของบุคลากรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทักษะความสามารถหลังการทดลองใช้ระบบมีพัฒนาการเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกทักษะ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน กิจกรรมการนิเทศ กิจกรรมการประเมินคุณภาพ การให้ข้อมูลย้อนกลับมีความเห็นด้วยในการนำมาใช้ในระดับมาก การประเมินผลการดำเนินงานเกือบทุกรายการ มีความเห็นด้วยในการนำมาใช้ในระดับมาก

เวทิต ทองจันทร์ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารการสื่อสารเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษากับการยอมรับระบบของบุคลากรมหาวิทยาลัยสยาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (1) เพื่อศึกษาถึงการบริหารการสื่อสารในองค์กรของผู้บริหารและหน่วยงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสยาม (2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความสำเร็จในการยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยสยาม (3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารของบุคลากร ความรู้ของบุคลากร ทักษะคิดของบุคลากร และการยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ (1) ผู้บริหารระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยสยาม (2) บุคลากรของมหาวิทยาลัยสยาม รวมทั้งสิ้น 381 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแนวคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) (2) แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมมุติฐาน โดยวิธีการทางสถิติ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และใช้วิธีการทางสถิติ One-way Anova เพื่อทดสอบหาความแตกต่าง และการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การทดสอบสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายสมการได้ ซึ่งประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสยามมีกลยุทธ์การบริหารการสื่อสาร ดังนี้ (1) การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในองค์กร (2) การสร้างระบบการสื่อสารใน

แนวนอน (3) การแสดงความชัดเจนในการกำหนดนโยบายของผู้บริหารระดับสูง (4) การแก้ทัศนคติเชิงลบของบุคลากรต่อระบบ (5) การประเมินคุณภาพภายในเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร และสร้างการแข่งขันระหว่างหน่วยงานย่อย 2. ปัจจัยการสื่อสารที่สำคัญในการบริหารการสื่อสารเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีดังนี้ (1) ปัจจัยบุคคล ได้แก่ ผู้นำในการเผยแพร่ข่าวสารเป็นผู้มีประสบการณ์สูงโดยตรงด้านระบบฯ (2) ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความสำคัญในเชิงกฎหมายของระบบประกันฯ และความสำคัญของการปฏิบัติการของระบบฯ เพื่อพัฒนาตนเองและองค์กร (3) ปัจจัยด้านสื่อ ได้แก่ ความต่อเนื่องในการประชุม การยื่นข้อเสนอข้อมูลด้วยสื่อบุคคล การใช้บอร์ดประกาศข่าว จดสาร คู่มือการประกันฯ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (4) ความสัมพันธ์ระหว่างภาระหน้าที่ที่ต้องเพิ่มขึ้นกับการยอมรับระบบและความตั้งใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบฯ ในอนาคตของบุคลากร 3. การเปิดรับข่าวสารของบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา 4. ความรู้ของบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของบุคลากรเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา 5. ทัศนคติของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร 6. วุฒิการศึกษาและเพศของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โดยผู้ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท และเพศชายมีการยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น 7. ทัศนคติของบุคลากรเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ดีที่สุด

ทวี หวังพัฒน์ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายทหารประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีกรมพลธิการทหารบก พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ยศ เงินเดือน อายุราชการ กำเนิด และบ้านพักอาศัย ที่ต่างกัน ไม่ทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ส่วนวุฒิการศึกษาต่างกัน ทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยวุฒิการศึกษาระดับมัธยม และ ปวช. - ปวส. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าระดับปริญญาตรี และนายทหารประทวนที่มีอาชีพเสริม มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่านายทหารประทวนที่ไม่มีอาชีพเสริม

สุภาพันธุ์ ผ่องใส (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน : กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี พบว่า อายุ และสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาปฏิบัติงาน และเหตุผลในการเข้ามา เป็นครูประจำกลุ่ม ไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตจังหวัดปทุมธานี

พัชรินทร์ โต้ะบุรินทร์ (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยองค์การในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสามด้านตามลำดับดังนี้ คือ ลักษณะขององค์กร นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และลักษณะของสภาพแวดล้อม และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน คือ ลักษณะของบุคลากร 2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มพบว่า อยู่ในระดับมากสองกลุ่ม คือ การประเมินคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งกลุ่ม คือ การตรวจสอบคุณภาพ

ปัจจัยองค์การ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ด้านเทคโนโลยี และด้านความใส่ใจผูกพันต่อองค์กร ส่งผลต่อ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถือได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่สถาบันการศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อส่งเสริมการศึกษาของประเทศให้พัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และสามารถบรรลุความสำเร็จตามนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ อันนับได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นอีกภาระหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันการศึกษาที่จะต้องให้ความใส่ใจและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และมุ่งดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพแก่องค์กร ทั้งนี้ เพื่อยืนยันและรับรองถึงศักยภาพความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันการศึกษาของตน รวมถึงการประกาศให้ผู้ปกครองและสังคมได้เข้ามารับรู้ข้อเท็จจริงในการทำงานของสถาบันการศึกษา ซึ่งถือเป็นองค์การของรัฐองค์การหนึ่งที่นำภาษีของประชาชนมาบริหารจัดการ และยังเป็นองค์การที่ถือว่าเป็นผู้รับผิดชอบต่อการสั่งสอนส่งเสริม อบรมบ่มวิชาความรู้ความสามารถแก่เยาวชนของชาติในอนาคตต่อไป ซึ่งสมควรที่จะต้องมี นโยบาย หลักการ และแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และน่าเชื่อถือได้ให้เกิดขึ้นแก่สังคม

การนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัตินั้น จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถาบันศึกษานั้น ๆ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีลักษณะการดำเนินงานที่รู้สึก รู้จริง ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ เพื่อสามารถบริหารดำเนินการ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาของตนให้ดำเนินไปอย่างถูกวิธี ก่อเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อองค์กรและผู้เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้วิจัยสนใจศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ

บุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้แก่งานวิจัย ด้านความรู้ ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านสิ่งสนับสนุน เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารใช้ประกอบในการตัดสินใจและปรับระบบการบริหารจัดการการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป